

Martin Crimp

Podeželje

Režiser Jaša Jamnik

Martin Crimp

PODEŽELJE

Prvič na Šenjakovskem odru

Prevajalec: **Zdravko Duša**

Režiser, scenograf in avtor glasbene opreme: **Jaša Jamnik**

Kostumografinja: **Rina Grošelj**

Oblikovalec luči: **Gregor Törner**

Igralska zasedba:

Corinne, štirideset: **Anja Garbajs**

Richard, štirideset: **Janez Usenik**

Rebecca, petindvajset: **Tinkara Vrbinc Burnač**

Drugi sodelavci:

Vodja predstave, rekviziterka in šepetalka: **Irena Mrak Kranjc** | Scenski tehniki: **Ivan Kostanjevec, Gregor Törner, Mitja Kastelic** in **Miha Vlaj** | Lučni tehnik: **Gregor Törner** | Tonska tehnika: **Miha Vlaj** in **Matija Kastelic** | Oblikovanje maske in frizur: **Rina Grošelj** | Maskerki: **Nina Toplak** in **Rina Grošelj** | Garderober: **Marko Skok**

Premiera: 6. december 2024 na Šentjakovskem odru

Predstava traja 1 uro in 30 minut in nima odmora.

Anja Garbajs in Janez Usenik

- Pa saj ravno za to gre: stal si tam s tisto punco v naročju in se smehljaj. In sem pomislila: o, glej, izgubil je občutek za humor. Končno je izgubil svoj famozni občutek za humor.
- Ampak v bistvu si se zmotila.
- V bistvu sem se zmotila.
- V bistvu moj famozni občutek za humor ostaja nedotaknjen.

Anja Garbajs in Janez Usenik

Z ustvarjalno ekipo *Podeželja* o ustvarjalnem procesu

Jaša Jamnik, režiser

Katera vsebinsko-estetska izhodišča so te najbolj nagovorila/prepričala ob odločitvi za režijo Crimpovega Podeželja?

Dramsko pisanje Martina Crimpa spremljam z velikim zanimanjem že od njegovega preboja v drugi polovici devetdesetih let prejšnjega stoletja. *Podeželje* pa je ena njegovih najbolj zanimivih iger; nedvomno izjemno »pinteresna«, torej prefinjen in svojstven destilat dramatike Harolda Pinterja, enega ključnih gledaliških avtorjev po drugi svetovni vojni. Tematsko brezčasna, vedno aktualna, sodobna, a ne modna, je žanrsko nekakšen kompozit intimne, partnerske, družinske drame s primesmi kriminalke in trilerja, pa tudi z absurdnimi in poetičnimi elementi, ki se kljub navidezni raznorodnosti zlijejo v kompaktno, ubrano celoto. Premišljen razvoj dogodkov, lapidaren dialog in natančno podajanje informacij - z vsemi neizrečenostmi in nedorečenostmi – spretno doseže učinek intenzivnega suspenza. Skratka, napeta komorna igra o usodnih rečeh, ki ponuja bogat material za tri odlične igralske vloge.

Gre za izrazito igralsko, dramsko predstavo. Kaj lahko poveš o svoji metodi, pristopu in načinu dela?

Z gotovostjo lahko trdim, da so vsi trije igralci to priložnost briljantno izkoristili, čeprav so postavljeni pred nevsakdanje in izjemno zahtevne naloge. Vaje so potekale v umirjenem, a zagnanem in poglobljenem raziskovanju besedila. Skupaj smo plast za plastjo odkrivali in analizirali uprizoritveni potencial te nadvse vznemirljive in interpretativno povsem odprte igre. Igralci niso bili zreducirani na funkcijo izvajalca, ampak so enakovredni soustvarjalci predstave. Uprizoritev jim skuša zagotoviti dovolj velik prostor individualne kreativne svobode, seveda znotraj skupno dogovorjenih gabaritov. Nismo se ukvarjali z »utrjevanjem in ponavljanjem« že doseženih dognanj, temveč z iskanjem novih, različnih variant posamičnih stanj, čustev, občutij ... Poudarjam: ne gre za vzpodbujanje improvizacij, ekstemporiranja ali kakršnekoli ohlapnosti, poljubnosti. Želeli smo preusmeriti fokus igralčeve koncentracije, ki je verjetno ključna sposobnost, od repetitiranja že ustvarjenega na prejšnjih vajah na odrski aktualni trenutek, na gledališki tu-in-zdaj*. Prepričan sem,

Tinkara Vrbinc Burnač, Janez Usenik in Anja Garbajs

da tovrstna modifikacija zbranosti to osredotočenost tudi intenzivira, hkrati pa omogoča in terja večjo odprtost igralčevih sensorjev v soigri, kar doseže več neposrednosti, pristnosti, prepričljivosti ... Seveda se ta pristop ne konča na vajah – tudi na predstavah želimo živeti in ustvarjati skladno z njim. Skupaj z gledalci. Na vsaki ponovitvi. Vsak dan, vsak trenutek je nekoliko drugačen od prejšnjega. Ves svet je vsaj za spoznanje drugačen - in mi v njem.

*Če skušam ponazoriti s športnim primerom: nogometno moštvo na treningu dodobra naštudira napadalne kombinacije, a se seveda zaveda, da bo za uspeh na tekmi moralo svojo igro prilagoditi trenutnim razmeram - nasprotnik bo zagotovo igral drugače, kot so predvideli. In na odru je v funkciji nasprotnika vse, na kar igralec ne more vplivati.

Janez Usenik, igralec

Ali kot igralec uporabljaš kak sistem oz. kako se pripravljaš na predstavo, kakšen je tvoj proces?

Uh, ne vem, če bi se drznil reči sistem. Sistem igre je zame namreč kompleksen spoj tehnik in pristopov, ki pa ga igralec lahko razvije v letih teoretičnega študija in desetletjih izpopolnjevanja izvedbe. To pa je nekaj, kar poleg talenta in predanosti zahteva tudi veliko časa in je zato rezervirano za tiste, ki jim je igranje primaren poklic. Ljubitelji pa seveda uporabljamo tehnike in pristope.

Če rečem, da je meni bližji pristop predstavljanja kot doživljanja, najbrž nisem dovolj jasno odgovoril. Zelo površno, v tej predstavi so recimo moj lik zalotili pri nečem nedovoljenem. Po izkustvenem pristopu bi se najprej spomnil kakega dogodka iz svojega življenja, ko so me pri nečem zalotili. Poskušal bi priklicati čustva, ki sem jih takrat imel, in iz teh čustev bi izhajalo, kaj moj lik naredi. Predstavitveni pristop pa se raje vpraša, kako se po navadi obnašajo ljudje, ki so v tej situaciji. In to poskuša prikazati; najprej tehnično. Kot se zdita ta pristopa nasprotna, se v bistvu prepletata in vodita do istega cilja. Doživljanje pravi, »začuti tako, da boš odigral«, predstavitev pa, »odigraj tako, da boš začutil«.

Ali lahko vzporejaš to vlogo s še katero iz svoje igralske preteklosti? S čim te Podeželje nagovori?

Podeželje je tekst, pri katerem me navdušuje to, da je najbolj pomembno tisto, česar liki ne rečejo in ne storijo, ali pa so rekli in storili »zunaj odra«.

Tinkara Vrbinc Burnač

Anja Garbajs in Janez Usenik

To je predstava, pri kateri gledalec ni v vlogi dr. Watsona, ki opazuje dogajanje in dobi pojasnilo, ampak Holmesa, ki mora sestaviti sliko dogajanja iz informacij, ki so na voljo, ves čas pa mu nove informacije kažejo sliko drugačno, kot se je zdela še hip prej. Upam in verjamem, da bodo v tem uživali. Prepričan sem, da bo vsak gledalec na koncu imel svoje mnenje o tem, kaj se je pravzaprav zgodilo.

Kako gledaš na svojih 30 let v gledališču?

30 let, je res že toliko? Kaj pa vem, po eni strani ne maram preveč gledati nazaj in naprej. Potem se ti hitro zdi, da iz tistega, »iz katerega še nekaj bo«, kar v trenutku postaneš tisti, »ki je včasih nekaj bil«. Bolje je živeti ta dragocen čas vmes, ko si lahko rečeš, da si od gledališča veliko dobil, še vedno pa se ti zdi, da mu lahko kaj daš.

Anja Garbajs, igralka

S čim te je lik Corinne prevzel?

Bila je ljubezen na prvo besedo. "Režem." Krasen razmislek o ostrini življenja, o že zdavnaj razrezanih zgodbah, o besedah, ki zarežejo naravnost v srce ... O razrahljanih vezeh, tišini in strahu pred resnico. O hrepenenju po sreči.

S čim te Podeželje nagovori?

Na čudovitem *Podeželju* leži dežela pasti, sprenevedanja, zadušeni strasti. Ste za sprehod po tej nepredvidljivi in polnokrvni poti, si upate spregovoriti? Corinne je prišla ob pravem času na pravo mesto skupaj s pravimi ljudmi. Občutek zaveze in miru. Ne morem vam povedati, kako je to lepo.

Kako gledaš na svojih 30 let v gledališču?

30 let sem jaz, tukaj in zdaj.
Neskončno hvaležna za to gledališko veselje ... in vse sopotnike v njem.
Luč, beseda, aplavz, zavesa.
Sreča.

Tinkara Vrbinc Burnač, igralka.

Ena od lastnosti tega teksta je postopno razkrivanje. Kako si ga brala in kje je bil največji izziv?

Tekst sem najprej prebrala sama, pred začetkom naših vaj, in če sem čisto iskrena, me je navdušil z genialno napisanimi dialogi in svojo atmosfero, čeprav ga po prvem branju sploh še nisem razumela. To se je spremenilo, ko smo ga prebrali na prvi vaji; takrat sem ugotovila, da v njem z vsakim branjem odkriješ kaj novega, da dialog ni ponesreči napisan včasih na malce neobičajen način, da pravzaprav nič pri tem tekstu ni naključno.

Kako se Rebecca vzpostavlja znotraj besedila in uprizoritve?

Rebeccin prihod v zgodbo je kot nekakšen »motilec« razmerja Corinne in Richarda; najprej so spoznamo prek njune perspektive, potem pa se počasi začne razkrivati tudi njena stran zgodbe. Rebecca je izjemno inteligentna »punca oz. mlada ženska« (kot ji reče Corinne). Tega se zaveda in zna to dobro izkoristiti. To se kaže pri njeni izbiri besed, predvsem pa pri njenih odgovorih oz. pri njenem načinu komuniciranja. Če bi poskusila Rebecco opisati z enim stavkom, jo »zmeraj dva koraka pred vsemi ostalimi« zelo dobro povzame.

Pogovarjal se je Rok Andres.

Midva sva preprosto prišla sem, da
malce spremeniva svoje življenje, da ...
in morda se to sliši nerazumno – ampak
ja, da bova srečnejša, vsaj namen je tak,
da bova ...

Martin Crimp in njegova dramska pisava

»Na začetku novega tisočletja je bil dramatik Martin Crimp intervjuvan za časopis, ki je ob objavi članka v naslovu zapisal, da je 'enigma'. Ni težko razumeti, zakaj: po vsej celinski Evropi, od Berlina do Pariza, od Milana do Lizbone in od Kopenhagna do Ljubljane, je njegovo ime z velikimi črkami napisano na plakatih najboljših gledališč, vendar v njegovi domovini večina gledališnikov zanj skorajda ni slišala. To je nenavadno, saj je Crimp do leta 2000 v svoji (takrat) dvajsetletni karieri napisal več kot deset iger. /.../ Ključ do uganke je preprost: Crimpovo delo je težavno. Ne piše množičnih družbenih komedij, srhljivih dram iz mestnih četrti ali enostavnih iger o 'meni in mojih prijateljih'. Ne piše uspešnic z West Enda, telenovel ali besedil za pop muzikale. Njegove igre so trdo delo. Običajno so eksperimentalne po obliki in neprijetne po vsebini. Čeprav jih navdaja igrivo veselje do spodkopavanja dramskih konvencij in pogosto bujne besedne igre, le redko spodbudijo občinstvo, da bi se poistovetilo s katerim od likov. Namesto tega jih pozivajo k določeni distanci. In k razmišljanju. Za njegova dela je značilna vizija družbe kot kraja družbenega propada, slabe morale in neizbežnega nasilja, zato gledalcem ne ponujajo niti tolažilnega optimizma niti dobrega počutja. Namesto tega dobijo moralno dvoumnost in uganke o motivaciji. Poleg tega Crimpove teme nikakor niso predmet lahkotne zabave: lotil se je številnih krutih situacij, od ugrabitve do zlorabe otrok; njegovi liki so pogosto neprijetni ljudje; njegove politične tarče segajo od medijske manipulacije do potrošniške kulture; dekonstruiral je spol in kritiziral vojno proti terorizmu. To ni ravno vsebina tipičnega dobrega večera. Njegovo gledališče je izziv, ker postavlja pod vprašaj britansko tradicijo naturalizma in socialnega realizma. Kot pravi režiser Dominic Dromgoole: 'Martin Crimp je resnično evropski pisatelj /.../ Njegovo delo prekipeva od hladnega formalnega občutka za gledališke možnosti.' Da, Crimp je izjemno inovativen, vendar je zaradi izoliranosti številnih britanskih gledališč tudi vedno podcenjen.« (*Alex Sierz, The Theatre of Martin Crimp, 1–3*)

»Ena Crimpovih najbogatejših in najbolj subtilnih iger *Podeželje* je skrivnostna in vznemirjajoča. Razdeljena je na pet prizorov, od katerih sta v vsakem dva nastopajoča. Čeprav nobena od replik ni pripisana

Tinkara Vrbinc Burnač, Rina Grošelj, Jaša Jamnik,
Janez Usenik, Irena Mrak Kranjc in Anja Garbajs

Sonce je sijalo. Drevesa so bila zelena,
ampak vsaka zelena je bila drugačna.
Mislim, vsaka sorta je bila drugače zelena.
In sem našla tisti kamen.
Ja ... oporišče ... imperija.
Le da ni bil navaden 'kamen',
ker je imel naslone za roke, kot stol.
Naslonila sem roke gor.
Naslonila sem roke na kamnove naslone.
In bila je nekakšna skladnost.

določenemu liku, so kombinacije jasne: Richard in Corinne v prvih dveh prizorih; nato Corinne in Rebecca; nato Rebecca in Richard; in nazadnje spet Richard in Corinne. Dogajanje se razvija skozi vrsto zgodb, ki si jih dva pripovedujeta. Pomembni liki, kot so Morris, Sophie, varuška in njuni otroci, so ostali zunaj odra. Osrednja tema igre je, da sodobni meščani vidijo podeželje kot zatočišče pred slabostmi mestnega življenja. Toda vsi njihovi poskusi pobega so neuspešni - svojo bedo so preprosto prinesli s seboj.« (Alex Sierz, *The Theatre of Martin Crimp*, str. 58–59)

»Na eni strani *Podeželje* govori o tem, kaj ljudje počnejo s svojimi telesi: vanje vbrizgavajo heroin ali se nebrzdano predajajo telesnim užitkom, z vsemi psihičnimi posledicami izdaje in zmede, ki so s tem povezani. Čeprav se otroci nikoli ne pojavijo na odru, jih Corinne v trenutku, ko začuti resnično grožnjo, odpelje na varno. Ne glede na to, ali si v telo natočite čisto vodo ali alkoholno pijačo: igra stavi na vse čute. Če si jo pozorno ogledate, je nešteto trenutkov, ko je omenjen dotik, okus ali vonj. Vključena so vsa čutila.« (Alex Sierz, *The Theatre of Martin Crimp*, 203)

»Gre za hladno delo, ki je prej občudovanja vredno kot všečno: imaš občutek, da gledaš odlično izvedeno klinično disekcijo, a zaman iščeš srce.« (*Financial Times*, 2000)

Odmevi, ki ne utihnejo ...

37. ČUFARJEVI DNEVI

Tjaša Valentinčič Rudolf

Čufarjeva plaketa za najboljšo žensko vlogo

POPOLNI TUJCI, režija Jasmin Kovic, fotograf: Aleš Košir

V predstavi **POPOLNI TUJCI** pokaže izjemno natančnost pri izvajanju realističnega lika izobražene ženske s kompleksno načrtanim značajem, skozi katerega udarja večplastna ranljivost. Njena odrska osredotočenost pri izvajanju lika Eve, psihoterapevtke, pomaga tudi drugim igralcem in igralkam pri grajenju medsebojnih odnosov, ki so v tako realistično zastavljeni predstavi, kot je komedija *Popolni tujci*, najpomembnejši. V razvejanem podajanju besedila vloge Eve

predstavi na treh nivojih: njeno zasebno življenje z družino, javno življenje med prijatelji in skrivno življenje, ki ga drži zase in s tem arhetipsko zastopa kompleksnost življenja in odnosov, ki jih tkemo medsebojno v naših življenjih. Z zavedanjem odrske prezence, telesno suverenostjo in naravnim odrskim gibom je dokazala, da je realistični vlogi navkljub, vidna poglobljena analiza in igralsko delo, brez katerega bi izvajanje lika bilo vsakodnevno, tako pa zasije tudi s kreativno, obrtniško spretno in umetniško dodano vrednostjo.

**Čufarjeva plaketa za najboljšo predstavo
po oceni občinstva**

Spomini kot žarek reflektorja ...

Anja Garbajs in Janez Usenik sta izjemno nadarjena igralca, ki že več kot 30 let navdušujeta v Šentjakobskem gledališču. Njuna kariera je prežeta z uspehi in predanostjo gledališču, kjer iz vloge v vlogo dokazujeta svojo izjemno igralsko širino in čut za odrsko umetnost. S svojim talentom sta pomembno prispevala k razvoju in prepoznavnosti Šentjakobskega gledališča, kjer oblikujeta nepozabne like in prispevata k številnim odmevnim predstavam.

Anja Garbajs in Janez Usenik, fotograf: Aleš Košir

Vsaka njuna vloga je bila zaznamovana z izjemno interpretacijo, kjer sta poudarila tako čustveno kot intelektualno dimenzijo likov, kar ju postavlja med ključne osebnosti Šentjakobskega gledališča.

Janez Usenik – trideset let druženja s Talijo

Več kot trideset let je, kar se je Janez Usenik (tako kot so se njegova mama in oče Janez ter njegova teta Erna) zapisal Šentjakobskemu gledališču v Ljubljani. Kot enajstleten fantič je imel priložnost prvič stopiti na oder v predstavi *Človekoljub*, in sicer ob boku rutiniranih in uveljavljenih igralcev Sonji Pavčič, Erni Usenik, Tatjani Rebolj, Vladu Zupančiču, Tonetu Bertonciju, Sreču Erjavcu, Bojanu Kaplju, Danijelu Šmonu in še nekaterih. Takrat res le kot statist oz. z manjšo vlogo, katere tekst je obsegal le besedo ali dve, pa vendar ... Začetki so zelo različni.

Ker je bilo vse v pričakovanju dobrih mož, ki decembra prinašajo darila, Šentjakobsko gledališče pa to počne že skoraj devetdeset let, je Janez že dobil večjo, morda celo glavno vlogo v novoletni predstavi: vlogo Miška v pravljici Darke Čeh *Čarobni klobuk* v režiji Gregorja Tozona.

Potem pa so se začele »resne« predstave oz. vloge: prva med njimi je vloga dvornega gospoda v *Martinu Krpanu*, v *Piki nogavički* je imel kar tri (lekarnar, mornar Fridolin, poštar), v predstavi *Kdo je ubil zmaja* je igral viteza, v komediji *Hodl de Bodl* Dofilla, v *Vilinčku z lune* miličnika Milka, v *Evnuhu* pa Parmenona. Fantič je počasi rasel v velikega igralca. V Linhartovi komediji *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* je igral kmečkega fanta, v Medvedovem *Rendez-vousu* je bil dr. Ivan Slemšek, v Partljičevi komediji *Pod svobodnim soncem Pavliha* je upodobil igralca. Tudi pri režiserju Andreju Stojanu je dobil veliko igralskih napotkov in tako uspešno odigral Leslieja v predstavi *Talec*. V *Hlebčku guspe Lize* je igral pevca, v *Antigoni* pa drugega stražarja. V kriminalki *Kdo je umoril Anico L?* je upodobil vlogo Tineta Marhata, v *Uscani vasi*, kjer je sodeloval tudi kot prevajalec teksta, je odigral poveljnika Pulferja. Igral je v predstavi *Triko, Ne šlataj-220 V*, kjer je občinstvo zabaval v vlogi Vilija Kozmosa, v *Pokojniku* je bil Aljoša, v *Brucki* pa Rado. V *Snu* je igral tatu, v Cankarjevem *Za narodov blagor* pa Jožefa Mrmoljo. Omeniti velja še Gogoljevega *Revizorja*, kjer je igral upravnika pošte Ivana Kuzmiča.

Večkrat se spomnim tvojega razmišljanja, Janez: »...Kadar sem na odru sam, nalahno poljubim svoje prste in se nato dotaknem odrskih desk. To je spoštljiv, hrepeneč in ljubeč poljub vsem, ki poznamo skrivnosten svet onkraj tančice. Vsem, ki smo v njem za vso večnost pustili del svoje duše.«

Skupaj 39 vlog se je nabralo v teh tridesetih letih, veliko med njimi nepozabnih. Od tvojih nagrad naj omenim *matička* za moško vlogo v *Uscani vasi*, pa priznanje ob 300-tem nastopu (1997) ter posebno priznanje za dramatzacijo *Dekamerona*.

Nadejamo se še mnogo, mnogo, za vse že storjeno, pa velika hvala, Janez. Šentjakobčani ti ob visokem jubileju čestitamo.

Anja Garbajs – Trideset let predanosti Šentjakobskemu gledališču

Gotovo se spominjaš svoje prve vloge, lutke v predstavi *Srce igrač*. Le kaj si danes misliš ob spominih na tiste čase? Danes, ko se ozreš nazaj, so ti začetni koraki gotovo opomin na vztrajnost in predanost, ki sta te spremljali vse do danes.

Jerca v *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* je bila ena tvojih zgodnejših vlog, v kateri si že takrat pokazala svojo sposobnost prikazati duh življenja in radostne trenutke, ki zaznamujejo to klasično slovensko delo. Sledila je Agatja Tihonova v Gogoljevi *Ženitvi*, Kati v *Raztrganem srcu*, med lažje, a nič manj zahtevne vloge sodi tudi tvoja interpretacija snežinke v *Dedku Mrazu*, kar priča o tvoji prilagodljivosti in igralskem razponu. Sim Čen v *Najlepši roži*, Donata v *Nergaču*, pevka v *Hlebčku guspe Lize*, Pamela v *Orkestru*, Joška v *Dva ara skrbi ali kdo je ubil Heleno Pizdronovo*, Mrmoljevka v Cankarjevem *Za narodov blagor*, Armanda v *Učenih ženskah*, Pirette v *Osmih ženskah*, Helena Gloryjeva v *R.U.R-u*, Mary Haines v *Ženkah*, natararica Lili v kriminalki Ljube Prenner *Kdo je umoril Anico L?*, kjer si kot natararica prepričljivo gradila vzdušje napetosti in misterija, Sonja v *Brucki ali obdobje prilagajanja*, Teresa v *Spominu vode*, nepozabna Katarina v *Za narodov blagor* in Doña Pedra v predstavi *Mnogo hrupa za nič*, za katero si na 31. Novačanovih dnevih v gledališču Zarja Celje prejela priznanje *igralka večera*. Triindvajset vlog torej. Veliko? Malo? O tem naj sodijo tisti, ki so te številke presegli. Oni bodo dobro vedeli, kaj to pomeni, koliko časa in odrekanja zahteva tak dosežek. To je le nekaj tvojih prispevkov, s katerimi si bogatila slovenski kulturni prostor in Šentjakobsko gledališče.

Ob vseh teh umetniških dosežkih ne smemo pozabiti na tvoj prispevek zunaj odskih desk. Tvoja ljubezen do gledališča se je odražala tudi v vodenju društva v težkih časih v vlogi vršilke dolžnosti ali kot izvoljene predsednice. V nekaj razpisnih komisijah za direktorja si nudila pomoč s svojim znanjem. Koliko tehta tvoja ljubezen do Šentjakobskega gledališča, pa kaže tudi to, da si v diplomi na Fakulteti za družbene vede raziskovala Šentjakobsko gledališče in njegov vpliv na družbeno življenje.

Tvoj prispevek je neprecenljiv. Ob jubileju si zaslužiš najgloblja priznanja in občudovanje. Hvala za vse, kar si dala gledališču in občinstvu. Prepričan sem, da nas čaka še mnogo čarobnih trenutkov, ki jih bomo delili s tabo na odru.

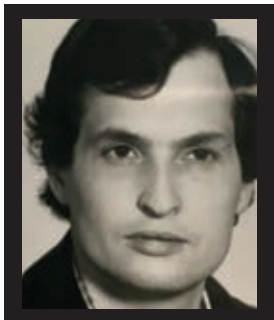
Čestitam za tvoj jubilej!

Peter Teichmeister

Fotografija, Arhiv Gledališče Zarja Celje, foto LR

Anjine vloge so bile pogosto pohvaljene zaradi čustvene globine, prepričljivosti in sposobnosti prilagoditve raznolikim likom. Poleg nastopov v klasičnih dramskih delih je sodelovala tudi pri sodobnejših produkcijah, kar priča o njenem igralskem razponu. Priznanje za najboljšo igralko večera, kot je ta s 31. Novačanovega festivala, zanjo ni le nagrada, ampak tudi spodbuda za nadaljnje ustvarjanje in izpopolnjevanje v gledališču.

In memoriam - Stanko Lužar

* 13. oktober 1948 † 27. september 2024

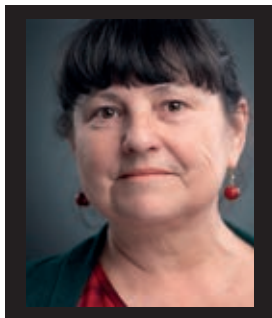
Nikoli nisem pozabil nanj, čeprav sva si oder delila zelo kratek čas, in še takrat le tako, da je on blestel na rampi, jaz pa sem sedel desno, v tonski kabini pri zastoru in predvajal glasbene in tonske efekte po zamisli režiserja. S pogledom sem občudoval igro, suverenost, odločno hojo, neverjetno dikcijo, ki je nima marsikdo tudi med poklicnimi igralci, prezenco, nastop. Najbolj pa mi je ostal v spominu njegov glas. Občudoval sem ga in si želel, da bi imel nekoč tudi sam takega.

V Šentjakobsko družino je prišel v gledališkem letu 1969/70. Že v prvem gledališkem letu je bil zaseden v petih predstavah. Začel je z vskokom v *Pepelki*, nadaljeval v *Mogočnem prstanu*, kjer je upodobil črnega sužnja, pa v *Prebrisani norici*, kjer je igral Leandra, bil je Eugenio v *Vitezu čudes*, v *Tugomeru* je bil vojščak, v predstavi *Hudič in angel* je upodobil Jobsta Schwarzkoblerja, v predstavi *Ščuke* je igral mladega novinarja Kadivca, v *Hotelu svobodne menjave* Pingleta, v predstavi *Gospa ministrica* Čedo, v *Vidi Grantovi* advokata, v *Peni Proscia*, v *Deseti umetnosti* Picurja, strokovnjaka za zunanje tržišče, v *Dedku Mrazu* lovca, v *Gledališču živali* paznika. Vse do gledališkega leta 1980/81, ko je odigral zadnjo vlogo (župana Krpana v *Satirični šaloigri*), je vsako leto igral in ustvaril več vlog. 17 vlog je ustvaril in odigral 323 predstav na Šentjakobskem odru. Ob 60-letnici gledališča ga je še najti v zadnji vrsti skupinske fotografije. Potem ga je ljubezen do petja peljala iz gledališča v številne in najrazličnejše pevske zборе. Povsod so želeli obogatiti svoj zbor z njegovim čudovitim baritonom. Morda bi se še kdaj vrnil tudi v gledališče, vendar se je zelo

zgodaj odločil za zahtevno pot samostojnega podjetnika, ustvaril si je družino, žena Milena ter hčeri Irena in Lucija so ga podpirale v vsem - ljubezni do športa, treniranja nogometa, veselja do fotografiranja. Tako je ostalo Šentjakobsko gledališče s spomini nanj in na njegove čudovite vloge in predstave v katerih je igral.

Tako žalostno smo Šentjakobčani začeli 104. sezono svojega delovanja. Malo nas je, ki smo ga še pomnili, od njega sva se poslovila le dva, toda zapisal se je v zgodovino tega gledališča in njegova vnukinja Marina bo kazala fotografije, kritike in zapise s predstav Šentjakobskega gledališča in bila ponosna na dedija, igralca.

Peter Teichmeister

In memoriam - Taja Vetrovec

* 22. oktober 1959 † 17. oktober 2024

Veliko Šentjakobčanov se je zbralo pred poslovilno vežico na Žalah, da bi se poslovili od Taje Vetrovec, pravnice, igralka, poslovne sekretarke, pesnice, glasbenice in prijateljice.

Vsi po vrsti začudeni in vsak s svojo izkušnjo, ko jo je srečal, videl, se pogovarjal z njo ... To je bilo še pred nekaj dnevi. Le kako je mogoče končati življenje v hipu, s(m)o se spraševali. Tudi sam sem dodal nekaj, ne tako davnih izkušenj, ko sva »usklajevala« mnenja o ne tako nepomembni stvari. Ona je zagovarjala druga življenjska načela kot jaz. Jaz sem neizprosni, ona je vedno pustila režo, ki je omogočala, da steče komunikacija. Duhovnost, s katero se je ukvarjala in o kateri je pisala, je meni neznanu področje. Vendar sem jo cenil, cenil sem njeno mnenje in jo včasih celo občudoval. Morda sem tudi sam kdaj želel iti po njenih stopinjah, morda sem tudi sam kdaj želel čutiti ljudi tako, kot jih je čutila ona. Ne vem.

Taja je prag Šentjakobskega gledališča prestopila nekako v istem času kot jaz. Tako so naju vezali isti spomini, poznala sva iste stvari in ljudi - iz preteklosti in sedanjosti. V gledališče je prišla tako kot večina, da bi se izkusila v igri, igranju, da bi okusila slast in vonj odra, zaves, zaodrja in vsega, kar pač sodi zraven. Zanimivo je, da je sočasno z nami prišla v gledališče tudi tajnica Ljiljana Lombar.

Njena prva vloga je bila Simplima v predstavi *Hodl de Bodl*, nadaljevala je v *Brezjanskem polju*, kjer je nastopila v več vlogah kot statistka, v *Naši županovi Micki* je nastopila kot plesalka, v *Kekcu in Mojci* je v sezoni 1979/80 igrala Rožleta, v *Svetu brez sovraštva* v isti sezoni Mino, v *Miklovi Zali* Almiro, v sezoni 1980/81 Dano v *Uježu*, v *Politični poroki* Vero, v *Oglasu* Leo, v *Satirični šaloigri* glas murenčka, Manico in drugega viteza, v *Slugi dveh gospodov* Clarice, v *Orhideji* (1986/87) inženirko hortikulture

Natašo, v *Ženitvi* Agatjo Tihonovo, v *Talcu* (1998/99) gospodično Gilchris, 1999/2000 v *Orkestru* Patricio, 2000/01 v *Ministrovem sinu* tajnico Vero ... Tako so se vrstile vloge. Njena zadnja vloga je bila Martina v *Učenih ženskah* v gledališkem letu 2003/04. Ustvarila je 19 vlog in odigrala 262 predstav. Za umetniško delo v gledališču je prejela Linhartovo jubilejno značko za 10 let dela na področju ljubiteljske gledališke dejavnosti, nato Linhartovo zlato značko za 15 let delovanja in nazadnje Linhartovo častno značko za več kot 30 let delovanja v ljubiteljski gledališki kulturi.

Ko je gledališče razpisalo prosto delovno mesto poslovnega sekretarja, se je na to mesto prijavila Taja. Pravnica, kompetentna, s potrebnimi znanji in širino. Takrat je poslovni sekretar bil hkrati tudi organizator programa – veliko dela za enega človeka. Toda Taja je bila prepričana, da ji bo uspelo. In res je pokazala in dokazala, da zmore, zna in hoče. Več kot dvajset let je svoje delo pestrila z večernimi vajami in predstavami, v katerih je igrala. Postala je prava Šentjakobčanka in skoraj ves čas je namenila tej službi in ljubezni. Nastale so razpoke, prek katerih ni hotela, zato je zapustila delo v gledališču. Bila je umetnica, pesnica, na življenje je gledala z drugimi, svojimi očmi ... Odšla je, vendar nikoli zares. Nikoli ni pretrgala vezi z gledališčem, zadnje čase se je prav intenzivno vključevala v obstransko dejavnost peščice Šentjakobčanov, ki jih privlači poezija in imajo do tega drugačen, bolj posvečen odnos. Pisala in interpretirala je pesmi, na večerih *Šentjakobsko je poezija* je dogajanje popestrila z glasbo, zaigrala na kitaro in jih tako naredila še zanimivejše, še prijetnejše. Za pesem *Vsa ta voda* je prejela tudi nagrado – Šentjakobico.

V oddaji *24-urni maraton Šentjakobskega gledališča* se je predstavila s songi iz *Satirične šaloigre* Igorja Torkarja in šansoni Majde Sepe.

Mnogi so se prišli poslovit od Taje; društvo Joga, s katerimi je sodelovala zadnja leta, prijatelji in sorodniki. Pretresljivo je bilo slovo njenih sina in hčerke, ki sta se od mame poslovila vesela, vedra in brez žalosti. Žalost sta nadomestila z UPANJEM. Slednje jima je Taja položila v zibko in srce; in tako bo upanje tisto, ki bo ohranjalo njun spomin na mamo.

Draga Taja, vsako izgubo v naši Šentjakobski družini čutimo kot zelo globoko in nenadomestljivo. Tvoje delo in druženje s teboj bomo cenili še dolgo, vse dotlej, dokler tega sveta ne zapustimo tudi mi. Zapisana si v zgodovino tega gledališča, ta zapis pa je večer. Hvala za vse!

Peter Teichmeister

Družina Šentjakobskega gledališča je stara več kot 100 let. Od takrat so igralci odigrali več kot 620 premier z 12.300 ponovitvami. Obstaja pa seveda še večja družina – vi, obiskovalci. Več kot 2.000.000 ljudi si je ogledalo predstave našega gledališča. Zaradi vas in nas to gledališče zares živi.

DARILNA VSTOPNICA Šentjakobskega gledališča je lepo in izvirno darilo, ki bo razveselilo vaše najdražje, vaše prijatelje in vaše poslovne partnerje. Vrednost darilne vstopnice je ugodnih 16 EUR; in kar je najpomembneje: obdarovanec si sam izbere termin in predstavo, ki si jo želi ogledati. Kako do darilne vstopnice? Pišite na info@sentjakobsko-gledalisce.si ali pokličite v tajništvo uprave na telefon 031/225 230. Vse drugo prepustite nam. Darilno vstopnico lahko prevzamete osebno ali pa vam jo pošljemo po pošti skupaj z računom, ki ga je mogoče plačati tudi prek spletne banke. Podarite doživetje, sprostitev in večer bogatih življenjskih zgodb.

PRODAJA - BLAGAJNA ŠGL:

Pri blagajni na Krekovem trgu 2 (vhod pri tunelu pod gradom) od ponedeljka do petka med 17:00 in 18:00 uro ali uro pred predstavo, telefon 031 708 369, ali pišite na e-naslov blagajna@sentjakobsko-gledalisce.si. Poleg na prodajnih mestih MOJE KARTE.SI je nakup vstopnic mogoč tudi v prostorih uprave na Vodnikovem trgu 5 (2. nadstropje) vsak delavnik med 11:00 in 12:00 uro, telefon 031 225 230, ali pišite na e-naslov info@sentjakobsko-gledalisce.si.

Izdajatelj: **Šentjakobsko gledališče**

Direktor: **Milan Golob**

Umetniški vodja: **Rok Andres**

Predsednica društva: **Urška Koželj**

Marketing in stiki

z javnostjo: **Saša Strnad**

Organizator kulturnega programa: **Srečko Kermavner**

Uredniški odbor: **Rok Andres, Milan Golob, Saša Strnad in Srečko Kermavner**

Lektor: **Renato Horvat**

Celostna grafična podoba sezone: **Saša Strnad**

Grafično oblikovanje in priprava na tisk: **Vangaro Design**

Fotograf: **Aleš Košir**

Tisk: **Tiskarna Present**

ISSN 1318-9093, št. 5

Šentjakobsko gledališče Ljubljana

Sezona 2024-2025

Dejavnost financirata Mestna občina Ljubljana in
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

Zahvala:

portaloma Student.si in Mojprihranek.si, Čevljarstvu Aleš Beljan,
Cvetličarni Šimenc in Optiki Feliks.

Prisrčno vabljeni v Šentjakobsko gledališče Ljubljana!